

Monitoring Natuurgebied Kerkeveld, Wijchen 2013

**Hans Hollander
24 augustus 2013
Rapport 22**

ir. Hans Hollander
Oudelaan 2005
6605 SC Wijchen
024 - 6412564
hanshollander@xmsnet.nl

Overige publicaties:

- 1 Hollander, H., 2005. Broedvogelinventarisatie Scoutingterrein St. Walrick – Heumen 2005.
- 2 Hollander, H., 2006. Vleermuiswaarnemingen op een terreinbezoek in het Hernense Bos op 16 mei 2006.
- 3 Hollander, H., 2006. Vleermuiswaarnemingen Vennengebied mei 2006.
- 4 Hollander, H., 2007. Broedvogelinventarisatie Vormersbos – Wijchen 2006.
- 5 Hollander, H., 2008. Broedvogelinventarisatie Oosterpark 2008.
- 6 Hollander, H., 2008. Broedvogelinventarisatie Wijchens Meer-westplas 2008.
- 7 Hollander, H., 2009. Broedvogelinventarisaties Vormersbos – Wijchen 2006 en 2009
- 8 Hollander, H., 2009. Inventarisatie Balgoijse Wetering, Wijchen 2009 en overige faunistische waarnemingen in de periode 2004-2010.
- 9 Hollander, H., 2009. Monitoring konijnen in Zuidwest-Wijchen in 2007 en 2008.
- 10 Hollander, H., 2009. Vogelmonitoring Vormerse Plas, Wijchen in 2008 en 2009.
- 11 Hollander, H., 2010. Broedvogelinventarisatie Balgoijse Wetering, Wijchen. 2010 – westelijk deel.
- 12 Hollander, H., 2010. Dagvlinderinventarisatie Vormersbos - Wijchen 2010 + voorkomende plantensoorten.
- 13 Hollander, H., 2010. Zoogdierwaarnemingen in en om Wijchen 2004 – 2010.
- 14 Hollander, H., 2011. Broedvogelinventarisatie Alvernese Heide 2011.
- 15 Hollander, H., 2011. Broedvogelinventarisatie Loonse Waard 2011.
- 16 Hollander, H., 2011. Roodborsttapuiten in het agrarisch gebied rond Wijchen in 2011.
- 17 Hollander, H., 2011. Zoogdierwaarnemingen in en om Wijchen in 2011.
- 18 Hollander, H., 2012. Resultaten van vijf jaar Meetnet Urbane Soorten in Wijchen-Zuid (2007-2012).
- 19 Hollander, H., 2012. Monitoring natuurgebied Kerkeveld, 2012.
- 20 Hollander, H., 2012. Monitoring Wijchens Meer-west, Wijchen, 2012
- 21 Hollander, H., 2012. Roodborsttapuiten rond Wijchen in 2012.
- 22 Hollander, H., 2013. Zoogdierwaarnemingen in en om Wijchen in 2012.
- 23 Hollander, H., 2013. Monitoring Natuurgebied Kerkeveld, Wijchen, 2013.

Inhoud

INHOUD	3
1 INLEIDING	4
2 ONDERZOEKSGBIED EN METHODE	5
2.1 ONDERZOEKSGBIED.....	5
2.2 METHODE.....	5
3 RESULTATEN 2013 VERGELEKEN MET 2001, 2002 EN 2012.....	7
3.1 INLEIDING.....	7
3.2 VOGELS	7
3.3 ZOOGDIEREN	9
3.4 AMFIBIEËN	10
3.5 DAGVLINDERS	10
3.6 LIBELLEN	12
3.7 PLANTEN	12
4 SLOTOPMERKINGEN	16
LITERATUUR.....	16

1 Inleiding

Aanleiding

In 1999 en 2000 heeft de gemeente Wijchen het westelijk deel van de ecologische verbindingzone tussen de Overasseltse en Hatertse Vennen en Bergharen gerealiseerd. Dit deel, 'Natuurgebied Kerkeveld' vormt de grens tussen de bebouwing van Wijchen-Zuid en het buitengebied. Sindsdien vindt hier een ecologisch beheer plaats. Om de ontwikkelingen in flora en fauna te kunnen volgen, heeft in 2001 en 2002 monitoringsonderzoek plaatsgevonden (Nieuwland Advies, 2001; 2002). Vanaf 2012 wordt de monitoring voortgezet (Hollander, 2012). Dit rapport betreft de monitoringsgegevens van 2013.

Werkwijze

Op 16 augustus 2013 is één veldbezoek aan het gebied gebracht, waarbij gegevens van vogels, zoogdieren, amfibieën, dagvlinders, libellen en planten (streeplijst) zijn genoteerd. Aanvullend zijn vogelwaarnemingen van Jordy Houkes opgenomen van februari t/m juli 2013. Deze gegevens geven een aanvullend beeld over de broedvogels in het gebied. Hierbij een woord van dank voor het mogen gebruiken van deze gegevens.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beschrijving opgenomen van het gebied en de gehanteerde methode. De resultaten van 2013 zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Deze zijn vergeleken met de waarnemingen uit 2001 en 2002 (Nieuwland Advies) en 2012 (Hollander).

Figuur 1. Informatiebord.

2 Onderzoeksgebied en methode

2.1 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ‘Natuurgebied Kerkeveld’ ligt pal ten zuidwesten van Wijchen, tegen de wijken de Gamert, de Flier en de Lingert (figuur 2). Het westelijk deel, tegen de Gamert, bestaat uit een bosje en aansluitend grasland met een drietal poelen. Het middelste en grootste deel, tegen de Flier, bestaat uit een strang met een eiland en omliggende graslanden en bosjes. Het oostelijk deel, tegen de Lingert, bestaat uit een strang met aanliggende graslanden en een poel met moerasvegetatie. Tussen het middelste en oostelijk deel loopt de Woordsestraat.

Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied en dan met name het westelijke en middelste deel, loopt de Balgoijse Wetering. Aan de andere zijde van deze wetering ligt een bosopstand. Ten zuiden van het resterende deel van het onderzoeksgebied ligt agrarisch gebied, met akkers en weilanden.

2.2 Methode

Nadere gegevens van het veldbezoek 16 augustus 2013 zijn opgenomen in tabel 1. Het gebied is geheel doorlopen van de west- tot de oostpunt (figuur 2 van boven naar beneden), waarbij eerst een zuidelijke route (links in figuur 2) van de strang is aangehouden en op de terugweg een noordelijke route.

Nr	Datum	Start	Eind	Duur	Temp	Bewolking	Neerslag
1	16-08-13	12:05	14:10	2:05	26°C	5%	Geen

Tabel 1. Overzicht monitoringsronde 2013.

Tijdens het veldbezoek zijn alle waarnemingen genoteerd van vogels, zoogdieren, amfibieën, dagvlinders, libellen en planten. Specifieke opmerkingen per soortgroep:

- Vogels: zicht- en geluidswaarnemingen. Genoteerd zijn soort en aantal.
- Zoogdieren: zichtwaarnemingen en sporen.
- Amfibieën: zichtwaarnemingen.
- Dagvlinders: zichtwaarnemingen, de aantallen zijn geturfd.
- Libellen: zichtwaarnemingen, de aantallen zijn geturfd.
- Planten: voor deze groep is een streeplijst gehanteerd, waarbij de lijst van Nieuwland Advies en de eigen lijst uit 2013 als uitgangpunt dienden.

Figuur 2. Ligging natuurgebied Kerkeveld (de noordzijde ligt rechts).

3 Resultaten 2013 vergeleken met 2001, 2002 en 2012

3.1 Inleiding

Per soortgroep (vogels, zoogdieren, amfibieën, dagvlinders, libellen, overige insecten en planten) zijn eerst de gegevens van Nieuwland Advies uit 2001 en 2002 samengevat. Vervolgens zijn de resultaten van het veldbezoek op 10 augustus 2012 en 19 augustus 2013 weergegeven. Bij de vogels zijn ook de waarnemingen van Jordy Houkes uit februari-juli 2013 betrokken.

3.2 Vogels

2001

Om 2001 zijn in de strang verschillende ‘watervogels’ aangetroffen, waaronder aalscholver en kuifeend. De watersnip en diverse steltlopers (niet vermeld is welke), maakten ook gebruik van de strang. Verder zijn buizerd, torenvalk en scholekster en zeer algemene soorten (niet vermeld is welke) waargenomen (Nieuwland Advies, 2001). Waarschijnlijk broedden de meeste aangegeven soorten elders (roofvogels o.a. in het bos ten zuiden van de Balgoijse Wetering) en gaat het met name om foeragerende vogels.

2002

In de strang zijn verschillende watervogels aangetroffen, waaronder watersnip en wilde eend. De rietgors broedt waarschijnlijk in de riet-/lisdodde vegetaties. Verder komen torenvalk, scholekster en diverse kleine zangvogels (niet vermeld is welke) voor (Nieuwland Advies, 2002).

2012

Met name algemene soorten zijn aangetroffen, met name van bossen en opgaande begroeiingen. Ten oosten van de Woordsestraat waren diverse kleine karekieten (adulten en jongen) in het riet aanwezig. Kleine karekieten broeden ook meer westelijk langs de Balgoijse Wetering (Hollander, 2009; 2010). Op 9 mei 2012 is aanvullend een zingende grasmus gehoord vanaf de Woordsestraat.

2013

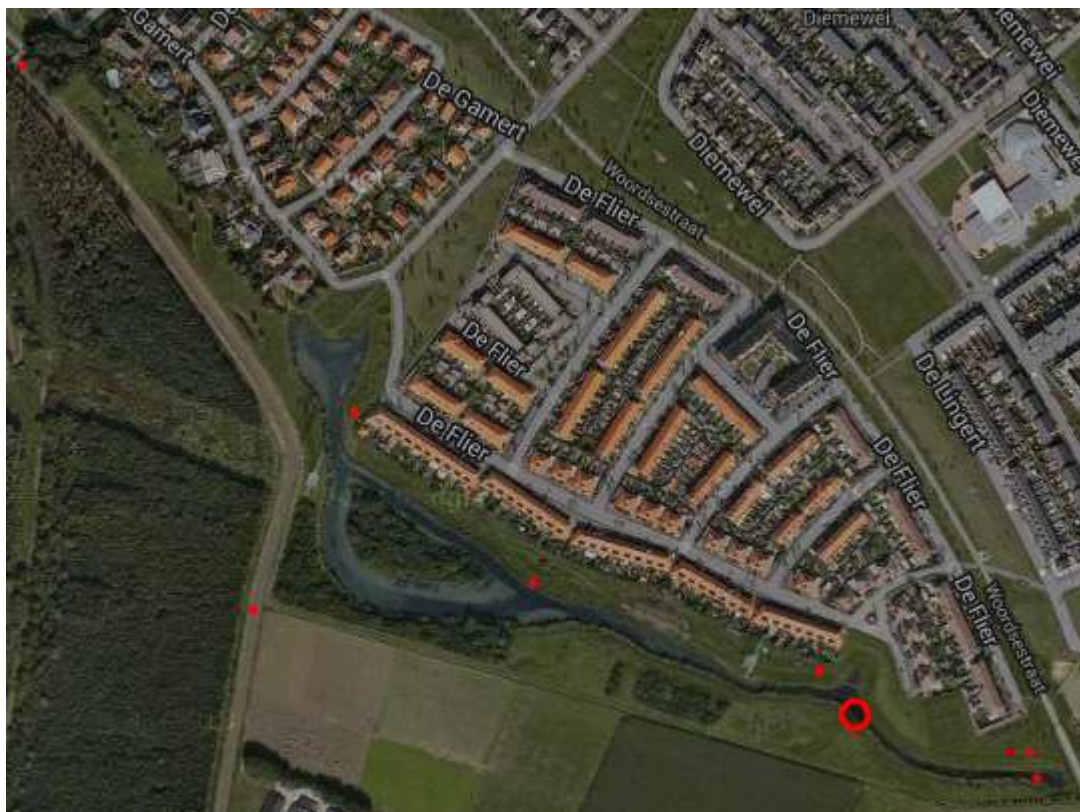
In totaal zijn in 2013 36 vogelsoorten in Natuurgebied Kerkeveld waargenomen/ Op 2 juni vond Ad van Lith aanvullend een pas uitgevlogen jong van de grote lijster in het bosje langs de Balgoijse Wetering.

Van 28 soorten zijn (territoriumindicatieve) waarnemingen binnen de datumgrenzen gedaan. Van deze soorten broeden aalscholver, buizerd, holenduif, huismus en huiswaluw naar verwachting niet in het gebied zelf, maar gaat het om foeragerende exemplaren. In 2013 hebben op grond van de waarnemingen in tabel 2 waarschijnlijk 23 soorten in het gebied gebroed. Van de kleine karekiet is de verspreiding weergegeven in figuur 3. Op basis van een fusie-afstand van 100 meter gaat het mogelijk om 6 broedparen. Voorgaande is uitsluitend indicatief bedoeld, omdat geen sprake is van een methodische broedvogelinventarisatie.

	Soort	2001	2002	2012	2013	2013
					Eigen wn.	Jordy Houkes
1	Aalscholver	X			02-02	20-04,29-06
2	Blauwe reiger		X			05-03 ov
3	Boerenzwaluw			X	19-08	07-07
4	Buizerd	X		X	02-08	20-04,29-06
5	Ekster			X	17-02; 06-04	04-02,05-03,20-04,07-07
6	Gaai			X		05-03
7	Grasmus			X	19-04; 12-05	20-04, 29-06
8	Grauwe gans				19-08	04-02, 05-03, 29-06
9	Groene specht					29-06
10	Groenling			X	16-02; 17-02; 19-08	05-03
11	Grote bonte specht			X	29-03	20-04
12	Heggenmus					07-07
13	Holenduif					07-07
14	Houtduif			X	19-08	07-07
15	Huismus					19-06
16	Huiszwaluw					07-07
17	Kleine karekiet			X	12-05	12-05,29-06,07-07
18	Kneu					07-07
19	Knobbelzwaan					04-02,05-03, 20-04
20	Koolmees			X	06-04; 19-08	04-02,05-03, 20-04
21	Kuifeend	X				
22	Meerkoet			X	06-04	04-02,05-03, 20-04, 29-06,20-07
23	Merel			X	19-08	20-04,29-06,07-07
24	Pimpelmees					20-04,07-07
25	Putter					29-06,07-07
26	Rietgors		X		06-04	
27	Roodborst				19-08	
28	Scholekster	X				
29	Sperwer				25-05	
30	Spreeuw					04-02,05-03,20-04, 29-06
31	Tjiftjaf			X	02-08; 19-08	20-04,29-06,07-07
32	Torenvalk	X				
33	Turkse tortel			X		05-03, 29-06,07-07
35	Vink			X		04-02, 07-07
35	Waterhoen					04-02,05-03, 20-04
36	Watersnip		X			
37	Wilde eend		X			04-02,05-03, 20-04
83	Winterkoning			X		29-06,07-07
39	Zwarte kraai			X	19-08	04-02
40	Zwartkop			X		29-06
	Totaal soorten	6	4	17	18	33

Tabel 2. Vogelwaarnemingen Nieuwland Advies (2001; 2002) en dit onderzoek (2012, 2013), aangevuld met waarnemingen van Jordy Houkes (2013). Groen: binnen datumgrenzen, rood: buiten datumgrenzen.

Figuur 3. Verspreiding kleine karekiet in Natuurgebied Kerkeveld in 2013.

3.3 Zoogdieren

2001

Er zijn geen sporen waargenomen van dassen in en bij de kunstburcht. Overige soorten zijn niet genoemd (Nieuwland Advies, 2001).

2002

Er zijn sporen waargenomen van zoogdieren in en bij de kunstburcht. Het is niet duidelijk van welke zoogdiersoort de sporen zijn (Nieuwland Advies, 2002).

2012

Er zijn uitsluitend molshopen aangetroffen, in het oostelijk deel van het gebied.

2013

Geen waarnemingen. Zandige stukken waren recent platgereden door een maaimachine, zodat molshopen mogelijk gemist zijn.

	Soort	2001	2002	2012	2013
1	Mol			X	
	Totaal soorten			1	

Tabel 3. Zoogdierwaarnemingen Nieuwland Advies (2001; 2002) en dit onderzoek (2012, 2013).

3.4 Amfibieën

2001

Er zijn vier soorten amfibieën aangetroffen, waaronder de ‘Groene kikker’, in vrijwel alle poelen en de strang. De gewone pad gebruikte de strang als voortplantingsplaats, op twee plaatsen zijn duizenden larven aangetroffen. De kleine watersalamander heeft de drie westelijke poelen gebruikt als voortplantingswater, de larven zijn aangetroffen tussen de waterpest-planten (Nieuwland Advies, 2001).

2002

In 2002 zijn dezelfde soorten amfibieën aangetroffen als in 2001. De ‘groene kikker’ komt het meest voor (Nieuwland Advies, 2002).

2012

Alleen de groene kikker is waargenomen, vanaf de kant het water in duikend bij nadering. Er is niet specifiek gezocht naar larven.

2013

Alleen de groene kikker is waargenomen, vanaf de kant het water in duikend bij nadering. Er is niet specifiek gezocht naar larven.

	Soort	2001	2002	2012	2013
1	Bruine kikker	X	X		
2	‘Groene kikker’	X	X	X	X
3	Gewone pad	X	X		
4	Kleine watersalamander	X	X		
	Totaal soorten	4	4	1	1

Tabel 4. Amfibieënwaarnemingen Nieuwland Advies (2001; 2002) en dit onderzoek (2012, 2013).

3.5 Dagvlinders

2001

De aangetroffen dagvlindersoorten komen voor in ruige graslandvegetaties (icarusblauwtje) of zijn niet specifiek gebonden aan bepaalde planten/vegetaties, waaronder de distelvlinder die is aangetroffen op de akkerdistel (Nieuwland Advies, 2001).

2002

De aangetroffen dagvlindersoorten komen voor in ruige graslandvegetaties (icarusblauwtje) of zijn niet specifiek gebonden aan bepaalde planten/vegetaties, waaronder atalanta die is aangetroffen op de akkerdistel. Opvallend is het voorkomen van de oranje luzernevlinder (trekvlinder) (Nieuwland Advies, 2002).

2012

Het icarusblauwtje vliegt hier in grote aantallen en is hier de meest algemene soort. Het bruin zandoogje is aangetroffen langs het westelijke bosje (bij de brug over de Balgoijse Wetering). Oranje zandoogje en hooibeestje zijn vrij algemeen ten westen van de Woordsestraat. Hier zijn ook citroenvlinder en landkaartje waargenomen (beide één exemplaar). De koninginpage vloog bij de poel bij de kruising De Gamert-De Flier. De overige soorten zijn vrij algemeen.

2013

Er zijn 10 soorten dagvlinders waargenomen, waarvan het icarusblauwtje het meest. Net als in 2002 is de luzernevlinder veel gezien. Er zijn geen nieuwe soorten waargenomen.

	Soort	2001	2002	2012	2013
1	Argusvlinder	X	X		
2	Atalanta		X	X	
3	Bont zandoogje		X	X	5
4	Bruin zandoogje			X	1
5	Citroenvlinder			X	1
6	Dagpauwoog	X			
7	Distelvlinder	X	X		1
8	Groot koolwitje			X	2
9	Hooibeestje			X	
10	Icarusblauwtje	X	X	X	32
11	Klein koolwitje	X	X	X	17
12	Klein geaderd witje		X		2
13	Kleine vos			X	
14	Koninginnepage			X	
15	Landkaartje			X	
16	Oranje luzernevlinder		X		10
17	Oranje zandoogje			X	3
	Totaal soorten	5	8	12	10

Tabel 5. Dagvlinderwaarnemingen Nieuwland Advies (2001; 2002) en dit onderzoek (2012, 2013).

Eén van de vele Icarusblauwtjes op rolklaver.

3.6 Libellen

2001 en 2002

In de monitoringsrapporten is deze soortgroep niet opgenomen.

2012

Er zijn 6 soorten libellen waargenomen, waarbij van de meeste slechts één of enkele exemplaren. Allen het lantaarntje was langs alle oevers zeer algemeen aanwezig.

2013

Er zijn 7 soorten libellen waargenomen, waarvan de steenrode heidelibel het meest talrijk was. Als nieuwe soort is een plabuik (mannetje) waargenomen.

	Soort	2001	2002	2012	2013
1	Blauwe glazenmaker			X	4
2	Bruine glazenmaker			X	2
3	Houtpantserjuffer			X	3
4	Lantaarntje			X	1
5	Paardenbijter			X	1
6	Platbuik				1
7	Steenrode heidelibel			X	20
	Totaal soorten	0	0	6	7

Tabel 6. Libellenwaarnemingen Nieuwland Advies (2001; 2002) en dit onderzoek (2012, 2013).

3.7 Planten

Bomen en struiken zijn in 2013 voor het eerst in de streeplijst opgenomen. Het totaal aantal aangetroffen plantensoorten in alle jaren samen bedraagt 100.

2001 en 2002

In 2001 en 2002 (Nieuwland Advies) zijn flora-streeplijsten gemaakt van de vier belangrijkste (grote) terreintypen van het plangebied (grasland, poel, strang, droog bos). In tabel 7 is dit onderscheid niet gemaakt. De graslanden ten zuiden van de strang hebben zicht na aanleg autonoom ontwikkeld; de noordelijke graslanden zijn na aanleg ingezaaid met een bloemrijk kruidenmengsel. In de aangeplante bossen bestaat de vegetatie vooral uit pionier- en storingssoorten. De soorten in de strang en de poelen komen grotendeels overeen, waarbij de bedekking voor de strang lager lag. De onderwatervegetatie in de strang bedroeg in 2001 tussen de 75 en 100% en in 2002 circa 65% (afname).

2012

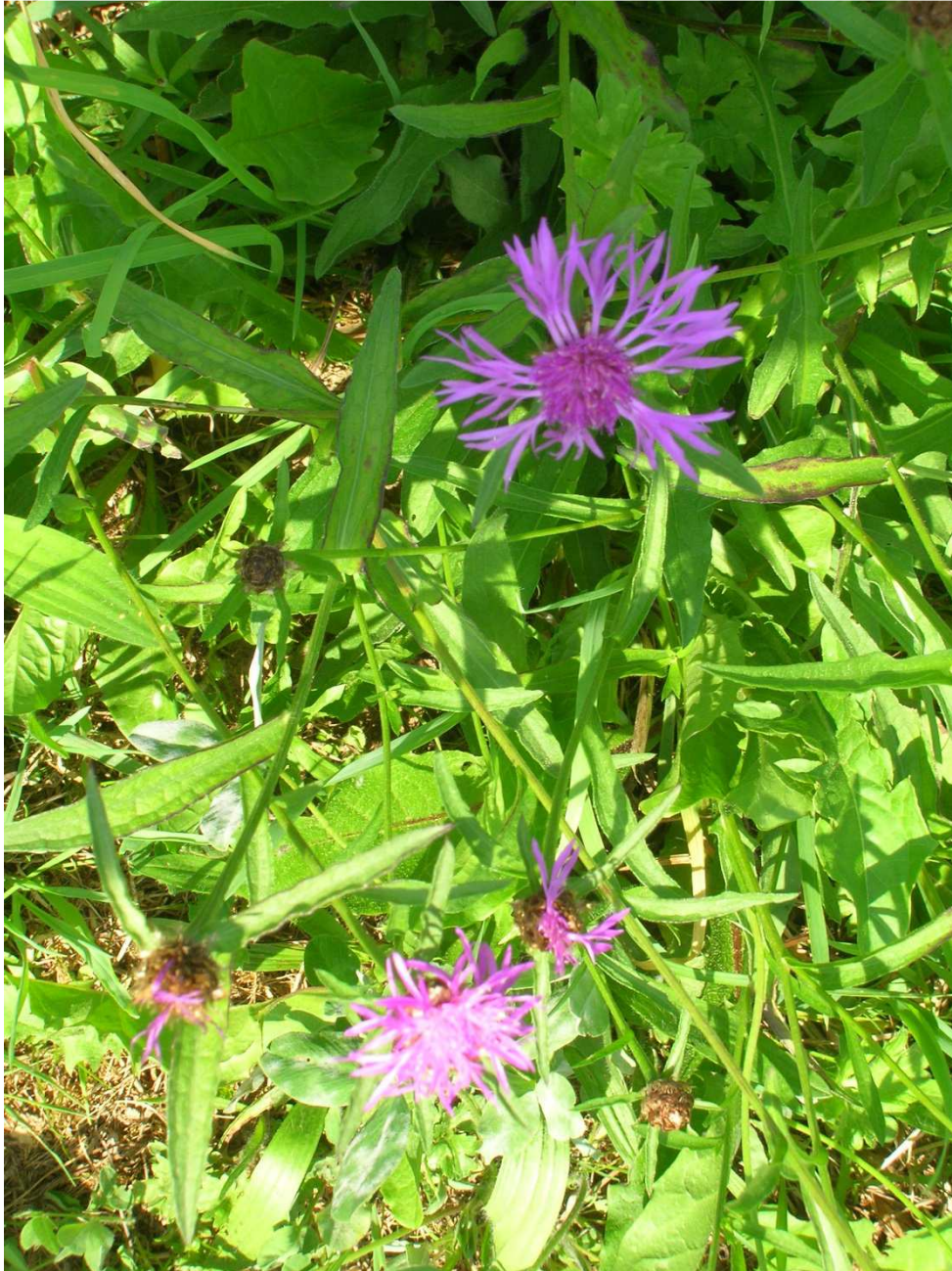
Er is minder specifiek gelet op waterplanten, vandaar dat een aantal soorten dat in 2001 en 2002 wel is waargenomen niet in 2012 is afgestreept (tabel 7). Dit wil niet zeggen dat deze soorten niet voorkomen. Op veel plaatsen is de oeverbegroeiing in augustus zo dicht, dat het zicht op het open water wordt ontnomen. Alleen ten oosten van de Woordsestraat was dit niet het geval; hier zijn grote waterweegbree, waterpest spec. en waterranonkel spec. waargenomen.

In 2012 waargenomen soorten die niet eerder zijn gezien, zijn bitterzoet, echte kamille, echte koekoeksbloem, koolzaad, madeliefje, moerasspirea, moerasvergeetmenietje, oeverzegge, oranje havikskruid, smeerwortel en straatgras.

2013

Het aantal soorten in 2013 is hoger vanwege het meetellen van 7 soorten bomen- en struiken. Andere niet eerder opgenomen soorten zijn akkermelkdistel, gele plomp, gewone braam, grote engelwortel, haagwinde, kikkerbeet, moeraswederik, stinkende gouwe, vlasbekje, waterbies en wolfspoot.

De aangetroffen soorten waterplanten zijn gele plomp, grote waterweegbree, kikkerbeet, kleine egelskop en waterranonkel spec.

Gewoon knoopkruid.

	Soort	2001	2002	2012	2013
1	Akkerdistel	X	X	X	X
2	Akkermelkdistel				X
3	Avondkoekoeksbloem	X	X		
4	Bijvoet	X	X	X	X
5	Bitterzoet			X	
6	Blaartrekkende boterbloem	X	X		
7	Boerenwormkruid	X	X	X	X
8	Bosbies	X	X		
9	Canadese fijnstraal		X	X	
10	Duizendblad	X	X	X	X
11	Echte kamille			X	X
12	Echte koekoeksbloem			X	
13	Engels raaigras	X	X	X	X
14	Esdoorn				X
15	Fluitenkruid	X	X		
16	Gedoornd hoornblad	X	X		X
17	Gele plomp				X
18	Gestreepte witbol	X	X	X	X
19	Gewone bereklauw	X	X	X	X
20	Gewone braam				X
21	Gewone rolklaver	X	X	X	X
22	Gewoon knoopkruid	X	X	X	
23	Gewoon reukgras	X	X	X	
24	Glad walstro		X		X
25	Glanshaver	X	X	X	X
26	Grote brandnetel	X	X	X	X
27	Grote engelwortel				X
28	Grote kattenstaart			X	X
29	Grote lisdodde	X	X	X	X
30	Grote vossestaart	X	X	X	X
31	Grote waterweegbree	X	X	X	X
32	Haagwinde				X
33	Harig wilgenroosje	X	X	X	X
34	Havikskruid spec.	X	X	X	X
35	Hazelaar				X
36	Heermoes		X	X	X
37	Hondsdrif		X	X	
38	Hondsroos			X	X
39	Jacobskruiskruid	X	X	X	X
40	Kikkerbeet				X
41	Klein kroos	X	X		
42	Klein kruiskruid	X	X		
43	Klein streepzaad	X	X	X	
44	Kleine egelskop		X		X
45	Kleine klaver	X	X		X
46	Koolzaad			X	X
47	Kropaar		X		X
48	Kruipende boterbloem	X	X		
49	Krulzuring	X	X	X	X
50	Liesgras		X	X	X
51	Lijsterbes				X
52	Madeliefje			X	
53	Mannagras		X		
54	Margriet	X	X	X	
55	Meidoorn				X
56	Moerasandoorn		X	X	X
57	Moerasspirea			X	X

58	Moerasvergeetmenietje			X	X
59	Moeraswederik				X
60	Oeverzegge			X	
61	Oranje havikskruid			X	
62	Paardenbloem	X	X	X	X
63	Perzikkruid		X	X	X
64	Pinksterbloem	X	X		
65	Pitrus	X	X	X	X
66	Ridderzuring	X	X	X	X
67	Riet	X	X	X	X
68	Rode klaver	X	X	X	X
69	Rode kornoelje				X
70	Ruw beemdgras	X	X	X	X
71	Scherpe boterbloem	X	X	X	X
72	Slibbladige ooievaarsbek	X	X		
73	Smalle weegbree	X	X	X	X
74	Smeerwortel			X	X
75	Speerdistel	X	X	X	X
76	St. Janskruid		X	X	
77	Sterrekroos spec.	X	X		
78	Stinkende gouwe				X
79	Straatgras			X	X
80	Struisgras spec.		X		X
81	Tenger fonteinkruid	X	X		
82	Veenwortel	X	X		X
83	Veldlathyrus		X	X	X
84	Veldzuring		X		X
85	Vlasbekje				X
86	Vlier				X
87	Vogelwikke	X	X	X	X
88	Waterbies				X
89	Waterkers		X		
90	Waterpest spec.	X	X	X	
91	Watteranonkel spec.	X	X	X	X
92	Wilde bertram		X	X	X
93	Wilde chichorei		X	X	
94	Wilde peen		X	X	X
95	Wilg spec.	X	X	X	X
96	Witte klaver	X	X	X	X
97	Wolfspoot				X
98	Zachte dravik	X	X		
99	Zilverschoon	X	X	X	
100	Zomereik				X
	Totaal soorten	51	69	60	71

Tabel 7. Plantenwaarnemingen Nieuwland Advies (2001; 2002) en dit onderzoek (2012, 2013).

4 Slotopmerkingen

Veldbezoeken

In 2001 en 2002 zijn bezoeken gebracht in mei en augustus. In 2012 en 2013 is er slechts één bezoek geweest in augustus. Dit maakt een volledige vergelijking helaas niet mogelijk.

Vergelijking 2001/2002 met 2012/2013

- Vogels: in 2012 en 2013 zijn soorten specifiek genoteerd dan in 2001/2002. In alle jaren zijn waarnemingen gedaan van in het gebied foeragerende vogelsoorten, die niet in het gebied broeden. Naar verwachting broeden in natuurgebied Kerkeveld met name zangvogels (waaronder kleine karekiet en mogelijk rietgors) en watervogels (grauwe gans, meerkoet, waterhoen, wilde eend). Voor roofvogels en holenbroeders is nauwelijks geschikt broedhabitat aanwezig binnen het gebied zelf (met uitzondering van het meest westelijke bosje); deze broeden in het bos aan de andere zijde van de Balgoijse Wetering of in de bebouwing van Kerkeveld (zwaluwen, huismus).
- Zoogdieren: uitsluitend in 2012 zijn sporen gevonden van mollen. Andere zoogdiersoorten zijn nog niet waargenomen. Naar verwachting komen meer (algemene) zoogdiersoorten in het gebied voor (muizen, ratten, konijn, kleine marterachtigen, foeragerende vleermuizen).
- Amfibieën: in 2001 en 2002 is vollediger onderzoek gedaan, o.a. door het zoeken naar larven. In 2012 en 2013 zijn uitsluitend zichtwaarnemingen gedaan van groene kikkers. Dit wil niet zeggen dat de overige drie in 2001 en 2002 waargenomen soorten niet meer in het gebied voorkomen.
- Dagvlinders: dankzij perfect vlinderweer is het aantal waargenomen soorten in 2012 en 2013 hoger dan in 2001 en 2002. Icarusblauwtje en klein koolwitje komen het meest algemeen voor. In 2013 was ook de oranje luzernevlinder algemeen (trekvlinder).
- Libellen: in 2012 zijn waarnemingen van 6 soorten genoteerd, in 2013 van 7. Naar verwachting komen meer soorten in het gebied voor, met name ook meer soorten waterjuffers. In 2013 is de platbuik als nieuwe soort genoteerd.
- Planten: het aantal vastgestelde soorten lag in 2012 tussen de aantallen van 2001 en 2002. Er zijn met name minder waterplantensoorten waargenomen in 2012, mede vanwege het feit dat de oevers van de poelen en de strang vrij dicht begroeid zijn met bomen en struiken. In zowel 2012 als 2013 zijn 11 'nieuwe' soorten aangetroffen. Het aantal soorten in 2013 is hoger dan in andere jaren vanwege het meetellen van 7 soorten bomen- en struiken. In 2012 werden 3 soorten waterplanten aangetroffen, in 2013 5.

Literatuur

- Hollander, H., 2012. Monitoring Natuurgebied Kerkeveld 2012.
- Nieuwland Advies, 2001. Beheerplan Ecologische Verbindingszone Kerkeveld.
- Nieuwland Advies, 2001. Rapport Monitoring 'Ecologische Verbindingszone Kerkeveld'. Wageningen.
- Nieuwland Advies, 2002. Monitoring Ecologische Verbindingszone Kerkeveld 2002. Wageningen.